

FLOAREA DE FOC

25° MARTIE 1933
ANUL II — Nr. 1
Redacția: Strada Bolintineanu No. 9,
București.
Manuscrisele nepublicate se distrug.

Director:
SANDU TUDOR

UN EXEMPLAR 5 LEI
APARE LA FIECARE DOUA SAPTAMANI
ABONAMENTUL ANUAL 200 LEI
INSTITUTIILE ANUAL 500 LEI
Administratia: Strada Antim No. 29.

PROLEGOMENE: OMUL NEGATIV

SANDU TUDOR

I Înțelegerea de valoare:

Disculo de orice, valoarea omului și omenească rămân un rod al vredniciei lui însuși, al răzvinei lui adevărate, urmare de faptă plădă, autentică.

Cât de neînsemnat ar fi fapta, să aibe în totdeauna, așa cum spuneau odinioară anahoreții și călugării, bună înțelegerea omenească, adică să nu se îndreptățască decât la adevărata ei proporție, sau în graul obligat alile de acum, să aibe titl. Numai așa își află omul prețai său. Iară, chiar dacă nu se înțelegă așa și fapta se înfruptă spartă și anarhică față de crucea este. Fie că firească, rămâne încă, totdeauna, în omul cel mai neautentic, ceva: un tainic simțământ al vieții, care nu înșală, și care îl sprijină că lucrurile merg rău, dacă acest simțământ nu e îndestulător ca să-l apună și pricina pentru care merg rău.

Răspunsul îl rămâne încă peceșut și omul își dă astfel seama de mizeria lui, de slăbiciunea lui. De ce nu i se descopere dintr-o dată pricina răului? Pentru că, se vede că cale, să intre în joc vrednicia, să se adevărească sau nu valoarea proprie. Așa, trebuie să ne punem la încercare, totă puterea, aforarea noastră, spre a ghici de ce lucrurile merg rău. Fie și truda și pomen ca să ghicim tălcul cel ascuns al lucrurilor, posturile zădărnice ale lor, spre a făptui laudă autentică și armonie, față: valoarea firească. Răspunsul acesta liber la Chemarea ascunsă, adică să fie prin urmare o hotărâre creatoare a sa, pentru că, oare care măsură, creațiunea trebuie după mai departe, prin om.

Astfel de la prima împotrivire și luptă a libertății omului, mai mult sau mai puțin conștient, el se potocește însuși cu semul crucial al spiritualității. Pentru că această dublă și contradictorie constatare a afărării și a slăbiciunii noastre, nu e atât urmasa dependenței noastre, fizice în care ne aflăm față de infinitatea și universalitatea lucrurilor, o problemă de afară cantitativă, cât e îndoeșie, acum mai supărată și mai deplină dependență: sufletească, morală, ideală, deci o problemă întruică, calitativă.

Bipolaritatea spirituală.

Problema omului rămâne astfel, pururi, o răscruce de probleme spirituale. Iar toate răscrucele cu putință nu sunt de cât lămiță proiecție a unei fundamentale și unice Cruci. De aci înțelegem de ce totdeauna la sfârșit nu ne mai rămân decât singure două căi, una altele de-a dreptul protivnice. Atunci când fapta noastră n-a poate fi, cum am spus, o ghicire, un cuvânt spre viitor, o viziune deosebită, o depășire creatoare, firească și liberă răspuns condiponit în fața afărării Vieții, atunci forțat, fapta noastră husec „dinozaur”. Ea ajunge astfel o reacțiune, pomen de liberare necondiționată, o desrobire prin sine-insuși, o răsvărire: omul în fața Totului. Iar fiindcă el are o conștiință, adică își dăruie gândurile la limită și astfel află limita lucrurilor, omul nu poate fi la urma decăt, ori mărturisitor ori tăgăduitor al Tainei, sau omul Duhului sau omul pământului, credincios sau ateu, simbolic (simbolic = a uni) sau diabolic (diabolic = a aparge a desuni).

De la încopot omenească a fost astfel împărțită în două, polarizată crucial, și o vorbă de scrip-tură: totdeauna între „cald și rece” a stat sabia și înțelegerea desăvârșită. Postiviatul Felix le Dantec spune în confesiunile lui din l'athisme, în acest chip adevărat: „Îi bănușam că din mândrie joacă o comedie, același lucru pe care l'ar fi căutat și el despre necredința mea, dacă le-ăsăzărât căsă gindesc; ateu tot așa nu e cu puțință pentru credincios, precum credinciosul pentru ateu. Numai ceva mai târziu am înclinat să recunosc existența adevăratelor credințioși și numai de puțin vreme am început să mă oblig pe ateu. Și chiar — în adăncul meu — sunt obligat să mă întreb din nou, dacă într-adevăr sunt convins că există credințioși: credințioși își pun,

nu s'a spus, aceeași întrebare în privința ateilor”.

Despărțirea aceasta e deplină și merge în fundul cugetului și în miezul oaselor. Cuvântul lui Ch. Secreata are, prin urmare, mult mai multă greutate și tălc decât la întâia arătare, când spune că, oamenii nu se deosebesc și nu se împart după inteligență, singure, cași sau altele, ci ei, se deosebesc și se împart numai în două: cei ce se roagă și cei ce nu se roagă”.

Astfel trece peste lume, de o parte, omul mântuit de vecinicia via de a ajunge zeul pământului în chip concret și adevărat, via înfrupt din pomena lucrărilor de a fi într-o parte și pururi întruică, neamănat de nimeni și de nimic. „Eu” unic și puternic: iar de cealaltă parte, omul mântuit de vedenia străvezilor ierului de „di-colo”, vedenie hrănită din sădeșia apăsătoare a unei libertăți, unei mântuirii de greutatea de sine-insuși, greutatea de a se purta pururi singur.

Așa a rodit în inima omului cele două protiv-nice năzuinți gătute din pomeni cunoștinții bi-nelui și răului, de a s'au intrup în două firi o-menești.

Corcetură o fărâșă fundamentală valorii se face să înțelegem astfel preputia între cele două categorii umane:

Semul-omul și Fial-Omul.

II

Desirmonia clasică.

După această vedenie în proprii de gând static, să încercăm o vedenie dinamică, în des-făgureare. În timp, istoric, „Veacul” cu focal lui din afară, cu umbra și lumina tuturor ca-surilor „ne va arăta în mai mult relief înse-măna contradiție pe care se întenează realitatea omenească, putând astfel să prindem mai lesne înțelegem metafizic al crucii pentru om.

Să lădă mai întâi seama, cum „timpul” prin fașul naturii lui, schimbă cu totul problema spirituală a omului. O scoboră la o problemă de tradiție, de structură, de ereditate și de aci la una psihologică și trupească. Dintr-o dată crucea se ridică tălăsi lămurit prin înțelegerea ei contrar. Natura immanentă a timpului e crucială, protivnică ori cărei transcendențe, spiritualității pure, o acoperă, o ascunde.

Din pricina aceasta toate popoarele într-ade-văr metafizice, cu o mentalitate transcenden-talistă, se vădesc istorice. Tipic e poporul israelit antic care nu a avut nici o însemnată parte în istorie până la diaspora. A rămas până la Hris-tos, poporul ales, pus de o parte. În singularita-tea și monoteismul său. Din potrivă întreaga antichitate, cu o mentalitate imanentistă, plăgă în interesul deplin, de înclinare la trup, la forma, la fărâșia ideală a idoloilor, se arată activ istorică. Așa istota cuprinde o cruce de popoare politice și apolitice. Într-o acară de la dreapta la stânga, de la apolitice la politice: Iudei, In-dieni, Chinezi, Traci, Egipteni, Greci, Romani.

O cruce de structuri și rase, care cercetată se descoperă până în cele mai mici amănunțiri.

Iată: să primim păgânismul ca o unitate. Des-făgurearea sa clasică, de a epoteiza în chip o-lumpic immanent: trupul-zeu, se vedește totuși înclinat o cruce: întruțirea diabolismului ca apolitici.

Roma e cetatea metafizică, a puterii brutale și superstițioase. Cetatea căptilor siblieze, au-gurilor, oracolelor, orșilor, dar și a duhului immanent pur, a spiritualității practice și administrative, se vedește astfel simbol crucial prin care bi-ruește forța diabolismului.

Atena cetatea Palas — Atena zeita rațiunii, a sofistilor și a lui Socrate, cetatea filosofiei și a Partenonului cea mai desăvârșită înfruptare în piatră a omului, dar și a demagogiei și freneziei populare, se vedește simbol prin care bi-ruește claritatea apolitice. În fiecare cile o con-tradiție fundamentală și amănunțită împreună contradiția piatră. Totuși datorită toamă a-cetatei cruci, din plăgăsim plăgăse o autentică spiritualitate, o realizare în albeșie a treerii

dincolo, prin filosofie și înțepirea misterele, E-limul e umanist și în același timp metafizic: cruce. Prin el toată antichitatea păgână oș-teaptă tainic, în feid ei, un Mesia, o vâdire a Logosului mântuitor, pe care-l zărim prefigurat deolungul întregii mitologii și literaturi tragice.

La rândul, dacă primim iudaismul, îl aflăm cuprinsând iară o cruce. De la „un timp” la-dreul numai poate să vadă în Mesia profesorul decât pe înfruptuitorul „libertății” sale politice. Domnul Domnilor e scoborât a fi împăratul Iu-deilor, Cezar cuceritor și pământesc: imanen-tism.

Aritarea istorică a Hristosului o vedem astfel că se întâmplă în clipa toamă când această con-fuzie și contradiție a valorilor e mai deplină. Iar crucea se întinde mai rău și mai cuprinsător peste lume. Atunci când forța romană, după ce a doborât elenismul, cucerete Iudeia sadu-cefarică, care la rândul său ucidea profetismul mesianic. Intre aceste două cruci de tălhări a-vea să fie răstignit Hristosul. De-a dreptul și de-a stânga, tălhăria imperium-ului orb, care ro-bea prin sabie de sânge cugetul și înțepieciunea omului și tălhăria sacerdotului care ucidea trupul și singura omului cu slova cuvântului mort și uscat: Pilat și Calafia.

Înțelegem dară că antical cunoștea bine crucea, o purta în oase și în gând, ca ori ce muritor. O ascunde înăși și fuga de ea ca de un semn de căușe, de înțepire, de scărba, lemn de ter-ruță pentru declassați, pentru sclavi și tălhări. Tăgăduind și ascundând contradițiile sale sub înclinare, sau semnalizarea frumozului, „forma” ajunge să fie socotită înăși sufletul lucrurilor. Păgânul prin genul elin biruește formal crucea din el, biruind diabolismul: adică biruește o parte din sine prin contrariul său. „Contraria contraria curantur” deviza empirică a medicinei clasice se arată a fi și principul spiritual. Spiritual apolitic, vișal și plastic, dubl al apropierei și zădărnici, include astfel pe om în rotundul lumii sensibile. Antical ajunge să gte că virtutea stă în seninătate, în înțepieciune. În armonie, dar de câte ori caută să împace cea ce e despărțit și protivnic nu ajunge decât la neant. Amestec albul cu negrul, naști cenușe. Acela clasică ar-monie elină se descopere a nu fi decât realiza-rea iluzorie a „forme” care nu cuprinde în sine nimic: kleid mort, trupul în care s'a sugrumat duhul.

Sufletul de piatră.

Astfel ori cum era omul peste care domnea această greutate immanentă a Destinului, fie grec fie iudeu, fie stăpân, fie sclav, fie bun, fie rău, antical ori care ar fi fost el, nu era decât un om formal, un moralist. Comitatetea omenească și mai ales a Cetății se vedea contrariată pen-tru pătarea și bunul său mers de a înfrânge pomenile agresive și anarhice ale fiecărui ins de a zăgăzni și ordona printr-o forță hotărâ-toare și formală Legea, fie ea omenească din Capitol, fie ea dumnezeiască din muntele Sinai-lui. Dreptul roman și Decalogul e tot ce am moștenit mai concret și mai întreg autentic de la antichitate. Morala se arată astfel cu forma fizică a unei rațiuni immanente sau metafizice.

Păcatul antic e astfel un păcat prin formă, prin chip: idolatrie. E o neînțelegere a adevă-rului iconozel, a înțepierii spirituale a simbolului, o oprire la formă, o reducere, o împletare, pă-cat sculptural. El mărginește, dă omul mărgi-nit, care își ascunde propria-i contradiție, cruce, omul forței domestice: „civis romanus sum”.

Astfel se înfruptează acel universalism al for-ței care caută să mântuiască totul prin parte, mesianismul redus la cea ce are mai strâmt, immanent, mesianismul de fier al legionarului care împarte și nimicește pentru a clădi și construi el. „Divide et impera” nu e decât forma ma-chievică a „fidei, diaboli” prin care biruește omul negruș, diabolic, Supra-omul.

Crucea, antică se arată deci ca o contradiție nebruită, o contradiție anarhică, distrugătoare: Crucea morții.

III

Semul Căptării.

Ajunând cu înțelegerea la acest prag de nouă perspectivă, vedenia se deschide apocalip-tică. Lupta între cei doi oameni, Supra-om și Fial-Omul, între înțepieciunea sarpelui și cea a Duhului, între Hristos și Anti-hristos capătă o concretă realitate istorică.

Antical supra-om al Romii, puternic, frumos, neplăcut și mai deplin biruitor și mai zeu al pământului ca ori când. Augustus Imperator în-cetănează în Cetatea veșnică pentru prima oară stăpâna Lumii, dar „în vremea aceia” într-o margine a împărăției sale, vede lumina zilei și Omul cel nou, fial umilțat și dureri, Domnul smerit al școlilor, orblor, neplăcutilor, Hris-tosul.

Nimeni nu a simțit cum Lumina s'a răsturnat în acest clipă. „Pax romana” acoperă cuceritor și mureș tot pământul cunoscut. Ordinea veacu-rilor părea agerată tare. Iară pentru cel-mult-prea-mulgi sclavia rămăsese sclavie, și moartea crudă moarte. Mai lămurit că ori când, pentru aceia, crucea se arată în toată grozăvia ei u-cigătoare din care nimeni nu putea eși. Totuși ceva neobișnuit în seama și neobișnuit se întâmpla-se. Ceva nou scoborise în timp și uclăse timpul îi schimbăse înțelegerea antică la lui. „Timpurile s'au împlinit”. Și tot atunci crucea, acel semn al contradiției de moarte de care toți fugeau, a-ajunge semnul cel neș al vieții. Contradiția a-ajunge la cruci se schimbă într-o armonie așă cum se întâmplă din întâmplare mistică a arcupărilor cu corda. Hristos nu rămâne în con-tradiție, dar nici nu caută să o nimicească sau să o împace, ci, ca o polaritate creatoare de contrari, lăund-o temel real și de nelămurat o depășește, și învază. De acela adevărată cruce creștină, crucea cea de a treia, nu are nimic realist, senzualist, așa cum apăsuni ne-o arată cu trupuri surmate, sculptate și bălăte în lemn. Crucea creștină e o cruce jernografică, o cruce depășită, transfigurată, cruce de după înviere, care e un dar, o vedenie, o putere apirituală de mântuire.

Filozofia apăsuni că mântuirea stă în omi-nența scriptică în cumpătarea stoică în apatia în catarsis în echilibrul. Tot ce are protivnic înțepieciunii filozofice sau în afară era nebu-nie. Hristosul vine să ne arige că mântuirea stă din potrivă în luptă, iar crucea se înalță toamă ca simbolul acestei nebulii. Viața e cu-rajul de a trăi: iar miezul acestui curaj o con-tradiție, o cruce. Ce este curajul dacă nu aceea dorință de a trăi care la forma primejdului propriu sale vieți? „Cel ce își va pierde viața o va mântui pe ea”. Vorba aceasta a Fiului-Omului numai e o formă filozofică sau o sen-tință sacrală, ci e o vorbă de viață, o normă practică de trăire, pentru sclav, pentru tradit, pentru omul primejdiei de peste mări și din munți. Astfel crucea intră în viața obișnuită a fiecărui om, care o primește ca pe o putere. Ast-el supranaturalul pătrunde în natural, în și fi-reasc. Așa, civilizată și barbar, domul și sluga, înțepit și prost, protivnic și sfânt, popor ales și omșuri păgâne, toți ajung egali în fața mântuirii, pentru toți ea e o putință.

Negativ la păcat.

Hristos umbrește și cuprinde în acest fel tot ce era contradiția lumii vechi a celor „doi o-meni” în largă sau îmbrățișare pironită pe Gol-gota. Așa curajul său simbolic, prin jertfă, face pe păcatul original întruțit în cel mai adevărat, de degradare și incapacitate fiziologică a omului, de ereditate, de structură. Buna Ves-tire este acest nou curaj de viață, al său, care trece dincolo, diabolic, pentru a ajunge egal în fața mântuirii, pentru toți ea e o putință.

Negativ la păcat.

(Continuare în pagina 2-a)

FLOAREA DE FOC

16 APRILIE 1933

ANUL II — Nr. 2

Redacția: Strada Bolintineanu No. 9,

București.

Manuscrisele nepublicate se distrug.

Director:

SANDU TUDOR

UN EXEMPLAR 5 LEI

APARE LA FIECARE DOUA SAPTAMANI

ABONAMENTUL ANUAL 200 LEI

INSTITUTIILE ANUAL 500 LEI

Administrația: Strada Antim No. 29.

Invierea Domnului
Scoborârea la limbi

Gravură în lemn
din Triodul-Pentecostar tipărit în Târnă-
Românească la 1558

BUCURIA INVIERII

Moartea pe cruce și Învierea: adică, înjosierea desăvârșită, fără măsură, a lui Dumnezeu și ca urmare, — biruința vieții veșnice, covârșirea unei noi realități, începutul unei noi omeniri desrobite, unei noi rânduiri a lucrurilor.

Iată sămburele lăuntric, central, principiul de viață care circulă pretutindeni, înțelesul deplin al Credinței și al evlaviei, toată încrederea, toată așteptarea, concepția întreagă a Bisericii Răsăritene: Solia Celui Inviat.

Această solie de bucurie a Învierii este legată în chip nedespărțit de Solia Crucii și de Patimile Mormântului.

Imnurile Ohoitului cântă: «Pre Cruce te-ai pironit, de voi, îndurate, în mormânt te-ai pus ca un mort, Izvorătorule de viață, stăpânirea morții ai zdrobit, cu moartea Ta, Puternice».

«Împărate, spânzurat pre lemn fiind, unule Puternice, toată zidirea o ai clătit; punându-te în mormânt, pre cei ce zăceau în mormânturi i-ai înviat; nestrăciune și viață, neamului omenească dăruind».

«Ca un purtător de viață, cu un mai înfrumusețat de cânt raiul cu adevărat și decât toată cămara împărătească mai străluminat, s'a arătat Hristoase, Mormântul Tău, izvorul învierii noastre».

Aceasta suprainbelsugată bucurie a învierii se tâlmăcește necontenit și totdeauna prin noi cuvinte: fiindcă noi, chiar după acum suntem părtași ai învierii sale; chiar după acum facem experiența stăpânirii mistice a Împărăției viitoare.

Întregul an liturgic este străbătut de această bucurie preînuită de Hristosul Cel Inviat, de împărăția sa care ne luminează, de biruință pe care el a dobândit-o.

În ființa sa, încă de pe acum, omeneirea întreagă e virtual înviată din moarte și îndumnezeită. Dar mântuirea a venit nu numai pentru om, iar glasurile de biruință strigă nu numai pentru om; la bucuria învierii noastre se alătură și bucuria întregului univers prin «schimbarea la față». Mântuirea este pentru întreaga făptură, e înmugurirea domniei vieții. E siguranța înfrângerii morții în lume.

Ochiul spiritual privește cu înflăcărare în lumea cealaltă, către slava ce va să fie, către aceasta «împărătească libertate a fiilor lui Dumnezeu» la care întreaga făptură în parte. Învierea este dară un eveniment cu înțeles cosmic și prin aceasta lumina, ea și omul, e de pe acum transfigurată de slava «erescă», și oare cum, într'un chip tainic de pe acum a dobândit din nou îndumnezeirea.

de pe acum poartă în sămbure neamurile. Biserica cântă:

«Bucură-te Făptură și desă-te ca un erin, căci Hristos, ca un Dumnezeu, a înviat din morți! Unde-ți este moarte, boldul? Unde-ți este biruință, iadule?»

Simțământul ajunge la cea mai înaltă încordare în noaptea de Paște și în Liturgia Săptămânii Mari pregătitoare a praznicului Învierii. Această săptămână amintește cele mai din urmă zile pământesti ale Mântuitorului. Se simt, în liniștea Săptămânii Patimilor, pașii Mântuitorului mergând către jertfa cea de pe Golgota.

Solemnă și gravă e vocea pocăinții, a părerii de rău și a celei mai sincere înduioșeri. În ajunul Vinerii mari, care e numită «Cele Douăsprezece Evanghelii» se săvârșeste poezia patimilor Domnului.

Atunci se citește povestirile Patimilor și, într-o tresărire de înfricoșare și de adâncă evlavie, Biserica glăsuiește: «Astăzi s'a spânzurat pre lemn, Cel ce a spânzurat pământul pre ape; cu eununa de spini s'a înecunat Împăratul. Ingerilor; cu porfira minimească s'a îmbrăcat. Cel ce îmbrăca Cerul cu nori; cu piroane s'a pironit Mirele Bisericii; cu sulita s'a împuns Fiul Fecioarei».

Mai mult: în noaptea de Vineri spre Sămbătă ascultăm accentele bucurioasei certitudini, bucurioasei nădeji, întovărășite cu imnele de jale și cu marele psalm al pogorârilor (Ps. 119), ce se citește la cântărea lui Hristos așezat în mormânt «Iosif cel cu bun chip — înțeles —, de pre lemn luând Prea curat Trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurându-l și cu miresme, în mormânt nou l-au pus».

«Mironosițele» femei stând lângă mormânt, îngerul a strigat: Mirele, morților, le sunt cuvințioase, dar Hristos putrefacții s'a arătat străin».

Așa se urmează, împletindu-se un verset al marelui psalm al morților cu un verset care amintește biruința Hristosului. Așa, merg amestecându-se cântecele cele de prohod cu cele de încredere.

Acest acord crește și sporește, pe măsură ce se apropie praznicul Paștilor. El ajunge la culme în timpul slujbei din Sămbăta Mare.

În această zi biserica e încă copleșită de tristețea morții; slujitorii tot mai poartă vestimente de culoare cernită; rugăciunile de pocăință răsună încă, și totuși pară înflorează un presimțământ, o adiere a învierii.

După lungi și numeroase cetiri

Continuare în pag. 2

DIN IMNELE PAȘTILOR

I.
Sf. Ioan Damaschin (sec. VIII)

E ziua Învierii, noroade!
E Paștile Domnului!
E Paștile!
Deci, să ne luminăm.
Că din moarte la viață
Și de pre pământ la cer
Hristos Dumnezeu ne-a trecut,
Pre noi cei ce-i cântăm de
biruință.
(Canonal, Oda I. Irmosul)

II.

Să spună iudeii:
In ce chip ostașii, strejuind,
Au perdut pre Împăratul?
Și pentru ce piatra
N'a păzit pre piatra vieții?
Deci, sau pre cel îngropat să-l
dea:
Sau celui ce a înviat
Să se închine, zicând:
Slavă mulțimei iadurărilor tale!
Slavă ție Mântuitorul nostru!
(Stihura dela Laude de Luni în
Săptămâna luminată)

III.

Bucurați-vă popoare și vă veselii!

Ingerul cel ce a sezut pe piatra
mormântului,
Acela ne-a binevestit nouă,
zicând:
Hristos, Mântuitorul lumii, a
inviat din morți,
Și a umplut toate de bună
miresmă.
Bucurați-vă popoare și vă
veseliți!

(Stihura la Laudele de Luni în
Săptămâna luminată)

IV.

Anonim, Sec. III.

Paștile
cele sfînșite nouă azi s'an arătat.
Paștile minănat, sfânt,
Paștile mistice,
Paștile preacinstite,
Paștile Hristos Mântuitorul,
Paștile neprihănit,
Paștile cel mare,
Paștile credincioșilor,
Paștile cel ce nouă usile
Raiului ne-a deschis

Paștile
cel ce sfînșește pre toți
credincioșii.
(Stihura V-a dela Laudele Învierii)

LÂNGĂ PIATRA PECETLUITĂ

de SANDU TUDOR

Povestea e simplă și adevărată:

Au venit seara trei străini să mă vadă în camera mea. Poate numele lor era: Mihail, Gavril, Rafail. Și mi-au lăsat un lucru ciudat și pentru suflet.

În sufețele groase și sterse ale limbii de acum, darul unie al celor trei inerați nu se poate spune decât spart în trei, ca într-o amintire de oglindă: credința, nădejdea, dragostea. Câtă ironie banală ucide roșirea celor trei virtuți teologale. Plecare străinilor m'a lăsat singur și nedibaci în întinereul din casă, care napădea. Un frig în oase: căd te vizează Neînțeleșul.

Totdeauna noaptea îți va fi o adâncime, o stea polară, un prilej de orientare. Cugeti mai luminos de cum se întinează. Marea umbra de aur a cerului nocturn, acest mormânt desolgit, îți da prilejul, purne proaspăt, al singurătăților neflurrate ale lumii, pacea și simțământul că stai la capătului cuivă dus.

Când îți dai seama că stai lângă un mormânt ai toată băgarea de seamă: mîntea ta. Cei dintâi creștini au trăit puternic această prezență. Sensul realist al vieții se afla printr-o veghe trează lângă mormânt. La început altarul a fost un sarcofag cu moarte de mușceni. În preajma lui se cugetă limpede și sacru (Ateismul se descopere o profanare a mormintelor; ateul, un necrofor, necropal).

Înțelege, împreună cu Iov, că din pântecul mării tale — acest mormânt viu al nașterii — te-ai zămislit cuprinzând în tine moartea «precum fructul cuprinde sămăntura». O hrănești și o crești în tine — cum spune un nordic — până la ziua cu sunet lung de elopote.

Când omul însă nu cunoaște vitejia aceluia «cu moartea pre moarte

calcând» se întâmplă răsturnat, o impietice: moartea năntea morții.

Viața împrejurul altarului, creștinismul, nu e prin urmare decât eroismul imaginativ al mormântului. Dintr-o viață de sănt: «primind din mâinile duhovnicului său o sf. carte, omul o descue și află la întâmplare acest cuvânt întocmai: — Nesimțirea e omorătoria sufletului și moartea minții mai înainte și mai crudă decât moartea trupului.

Silabisind cuviosul aceste vorbe, i s'a părut ca și cum ar fi auzit din gura lui Dumnezeu. Așa își găsi în acea carte mântuirea pe care de mult râvnea să o afle. Căută să se tîmăduiască de patima nesimțirii lui. Din pricina aceasta începu să se roage și să privegheze prin morminte, a-și zugrăvi cu închipuirea, până în adâncul inimii, icoana trupurilor moarte, ce fel sunt acolo. Își dadu un răsoiul lăuntric fără crutare, înțărind numărul vegheilor gânditoare și asprimea postului, ținând trează în el marea amintire: cum va fi moartea și judecata Lumii.

Toată aceasta plînsată a pierit din sufețele noastre. A rămas un gol.

Ce limpede spune Rozanov, un ne-creștin din zilele noastre: «Nu-i în- doială: pricina esențială, a tot ce se revreacă acum, este vidul nemărginit pe care l-a lăsat în omenirea europeană (se înțelege aici și Rusia) creștinismul cel vechiu. Totul se năruie într-o gură de hâu: tronuri, caste, muncă, clase, bogății. Totul e zdruncinat din temelii. Totul a pierit, totul piere. Și totul cade în vidul sufletului lipsit de conținutul său antic».

Sufletul a murit în on. Nimeni nu mai crede în el, pentru că într-adevăr numai este. Rămăs fără străvechiul «dublu», fiecare se descoperă: «Omul care și-a pierdut umbra».

Omul modern: un mormânt zădărnice. Nu cred o imagine mai potrivită nouă celor de azi: «mormânt vîrșit», une ori măestrit pe din afară, unitor de frumos, strălucitor de alb la soare, civilizat. Numai, la adânc se ascunde stărvul propriu fiecăruia. Cu o putere nebănuită izbucnise la răstimpuri duhurile închise la lăuntru. Din iluzia izbucitoare a puterii acestea se nălucește marea hiperbolă a vechiului: geniul. Geniul acest mărț mauzoleu de turpitudine spontană, născut printr-o sforțată inversiune. Aci stă tot secretul nimicitor al omului negativ: Anticristul.

Nu zeflemisim tăgăduitor pe omul de azi. Ne oprim în fața lui și ne descoperim dintr'un simțământ de respect funebru. S'a zis: «Trăiește-ți fiecare ceas ca și cum ai fi pregătit și muncit viața ta întreagă pentru acest ceas». Clipa să fie ca o vedenie din cel din urmă ceas. Așa câștigi îndrăzneala simplă — nici naivă, nici romantică — de a spune răspicat adevărul. În fața omului modern gândul acesta stă limpede ca în fața unui mormânt.

Firea omenească e întemeiată pe firea dublă enigmă a Genezei: cea a chipului și a asemănării. Sufletul și trupul sunt două realități. «Să facem om după chipul și asemănarea noastră». Principiul chipului, cristalizare, statica formei, «logos spermatikos» stă cu totul protivnic celuilalt, principiul «semanării, plasticitate, putere de asimilare, duh».

Temelul omului: o întâlnire răstignitoare de protivnice moartea.

Căderea omului se face prin fuga de cruce, alegându-și numai una din cele două însușiri fundamentale: voind să fie logic: ori prin chip, ori prin asemănare.

Păcatul de azi e un păcat contra duhului, prin «asemănare». Omul se face totului toate, se face «asemenelor» lor se asimilează. Iubește animalul și e «asemenat» animal. Iubește omul și «asemenat» fratelui se face. Iubește ingerul și «asemenat» ingerului se preschimba. Când însă nu iubește nici pe om nici pe Dumnezeu și nici fapta înșuflețită el își scoară iubirea spre lucru: mort, spre piatră, materie ajungând să nu mai fie decât, lucru mort, piatră, materie. Așa se ajunge înmormântarea duhului: sufletul de piatră. Astfel însăși puterea învietoare a dragostei se tăgăduiește prin false dragoste.

Dragostea adevărată e deci o putere spirituală în spirit; o putere neînchipuită care străbate depărtările, timpurile, piatra și moartea. Tot ce atinge ea — numai omenește: vorbind — e mântuit de piere.

Urmare: învierea e un adevăr cosmic neîndoișor, fiindcă există și o dragoste supra-omenească, în inima Lumii, dragostea Dumnezeului care face veșnic ca toate să-și afle un înțeles, și o biruință.

Positivității tuturor venciurilor nu voese să îngăduie acestă putere care răstoarna ordinea așezată, ordinea firească a morții. S'a tagăduiești evidența lui 2x2=4 să tagăduiești știința și legea sfârșitului e o amăgire de nebun. Când Cineva a avut îndrăzneala, pozitivității au cerut ajutorul de fier al stăpînirii.

«Poruncește deci să se păzească mormântul până a treia zi: ca nu cumva venind oamenii lui noaptea să-l fure și să zică poporului: s'a sculat din morți; și s'a fie tăcerea cea din urmă mai rea decât cea dintâi. Deci mergând ei au întărit mormântul cu paza, după ce au pecetluit piatra».

FALS ITINERAR CRITIC

de EUGEN IONESCU

Psihanaliza arată clar cum noi fugim de noi înșine; cum ne ascundem de noi înșine; ea dovedește clar că noțiunea nu corespunde conținutului, că expresia nu ne cuprinde, de vreme ce îndată ce numești o stare, starea se modifică, se transformă. O ciudată «tehnică instinctuală», — realizează acest refuz de cunoaștere; frică de lumină. Mă întreb pe mine însu-mi de ce mi-e teamă de mine; mă îndemn cu dragoste, cu durere, deasupra propriilor mele adăncuri mute: dar am pierdut cheia tuturor porților mele.

Cum să cred în vechia erezie a expresiei identice cu conținutul? Expresia este toamă ceace nu sunt eu. Articulația cuvîntului este înșuș începutul îndepărtării de mine. Expresia este o substituție.

Desigur, ca să stabilești un criteriu, o metodă critică, un sistem de ierarhizare a valorilor, trebuie să crezi sau să te prefaci, că nu există

decît ceace este exprimat, — când, de fapt, numai ceace este inexprimat există; toate lucrurile tăcute, care subminează cele spuse, — sfidătoare, contradictorii ar încerca așa de mult orice așezare încît nici o așezare nu ar mai fi posibilă; trebuie să hotărâști că expresia este egală și identică cu conținutul; trebuie să stabilești că autenticitatea generează originalitatea de expresie; trebuie să-ți pui toată încrederea în talent și să limitezi orice valoare la originalitate, la valoarea de expresie. Să nu crezi, Doamne fereste, că talentul este o simplă dexteritate manuală, întâmplătoare, inesențială, nesemnificativă, convențională, nereprezentativă. Mai ales, nereprezentativă.

Pentru așezarea, clasarea și valorizarea, să zic materială, este suficient; nici nu am dreptul să pretind altceva; nici nu am posibilitatea să-mi formulez pretențiile.

De altfel, un critic care să stabilească criterii de nesocotesc originalitatea de expresie ar renunța la critică. Cine acceptă limbajul și orice disciplină și convenție omenească, e obligat să accepte și toate limitele și să trăiască în eroare ca în adevăr, acceptând deci și logica, și determinismul și sistematizările erorii.

Iată de ce, autorul rândurilor de față vă roagă să nu-i relevați contradicțiile din cele scrise, de pildă, în numărul întâi al acestei reviste: nici să-i integrați cele ce urmează într-o metodă critică; acest drum e cu totul independent de celălalt; el nu vrea să-și însemneze aici decât tristețea deformărilor, de cât o plângere a erorii.

Cum pot fi autentice, când, dintru început, sunt trădare de expresie?

Expresia nu ne diferențiază; originalitatea de expresie nu mi epuizează esența intimă; dupăcum lipsa de talent, adică de putere de expresie, adică de ingeniozitate, adică de dexteritate manuală, de inovație în expresie, nu e un semn al inexistenței mele.

Dar expresia nu cuprinde nici mă-

car o fărîmă din esența mea intimă, din unicitatea mea, — de vreme ce este o punte neutră de comunicare.

Ca să fiu autentic, trebuie să mă cunosc; dar sunt mințit asupra mea de mine însu-mi, și, în momentul când cred că m'am apropiat de mine, îmi scap mie însu-mi, fata morgana, și mă aflu în fața unei substituiri grosolane; vreau să mă exprim și nu pot să exprim decât pe acest «eu» substituțit; și nu am decât autenticitatea unui eu inautentic.

Ce înseamnă a mă cunoaște când a mă cunoaște înseamnă a mă substituțit?

Expresia nu mă atinge pe mine, cel adevărat, decât ca să mă întorc; ea este un simbol al unui simbol al cărui sens, a cărui realitate am pierdut-o în nu știu ce nopți, în nu știu ce locuri.

Expresia nu mă prezintă. Ea mă reprezintă numai în sensul de substituție. B trimis în local lui A e luat drept A însuși.

Expresia mă uniformizează, mă face la fel cu ceilalți; ea nu este nici micar prima minciună, la frontiera adevărului, dar exprimarea unor minciuni prestabilite, vechi, rigide.

FLOAREA DEFOC

30 APRILIE 1933
ANUL II — Nr. 3
Redacția: Strada Bolintineanu No. 9,
București.
Manuscrisele nepublicate se distrug.

Director:
SANDU TUDOR

UN EXEMPLAR 5 LEI
APARE LA FIECARE DOUA SAPTAMANI
ABONAMENTUL ANUAL 200 LEI
INSTITUTIILE ANUAL 500 LEI
Administrația: Str. Bolintineanu No. 9

JUSTIFICAREA BUCURIEI

de MIRCEA ELIADE

În ultimul timp — din cauze atât de felurite și de interesante încât s'ar putea scrie un întreg volum discutându-le — s'a înecăjenit și la noi sensul tragic al spiritualității și valorificarea agoniei ca justificare a premii a vieții spirituale. Se afirmă tot mai des și tot mai frumos că o viață autentică spirituală conduce la disperare și a tristeții solitudinii nu mai există o altă posibilitate de afirmare a spiritului. Se instaurează, așa dar, și în tânăra cultură românească o viziune negativă a existenței. Am cunoscut până acum pesimismul lui Eminescu și orgoliul solitudinii tragice al lui Vasile Părvan. Am cunoscut și izvoarele acestor doi gânditori. Dar acum ne aflăm în fața unei viziuni mult mai desparate și mai iraționale: vacuitatea tuturor sensurilor existenței, primatul agoniei asupra vieții, reducerea bucuriei la clipe.

Să recunoaștem dela început că o experiență a disperării și agoniei este un fenomen inedit, și ca atare interesant, rasei noastre. Românii s'au mulțumit până acum să plece capul și să se acomodeze. N'au protestat niciodată, n'au blestemat și n'au reacționat nici contra umilințelor pământești, nici contra mâniei dumnezeiești. Agonia este o stare cu totul streină sufletului românesc. Noi nu am experimentat decât ratarea; singura mare suferință a intelectualilor noștri a fost, până mai anii trecuți, aceea „de a nu fi înțeleși”. Observați cât de mare este deosebirea; pe deoparte sentimentul, minor fără îndoială, al singurătății și inutilității insului în mediu; pe de altă parte sentimentul zadărniceii vieții însăși față de realitatea morții, față de singurătatea cosmică, decisivă.

Ori de unde ar fi venit stimularea unei astfel de viziuni agonice a existenței — dela Unamuno (rău înțeles, desigur) sau dela Heidegger, dela Chestov sau dela Klages — ea nu infirmă autenticitatea experienței care se află înapoia gândirii și scrierului. A fi influențat de cutare sau cutare autor nu dovedește altceva decât o asemănare de problematică, o intuiție comună a existenței. Fiecare își caută ajutoarele de cari are nevoie.

A repetă aici motivele pentru cari experiența durerii este un moment necesar în cunoașterea, a dovedi că durerea este element dinamic și constructiv în viață — ni se pare strădanie zadarnică. Nimeni nu pune la îndoială acest caracter de preslab, de preimplicat, al durerii. Dacă ea este sau nu un blestem, dacă parti-

cipă sau nu la păcat — sunt chestiuni pe cari nu le vom discuta în acest articol. Destul să spunem în treacă ceiaș am spus altădată mai pe larg (în „Soliloquiul”), că o singurătate cumplită este destinul omului, că un cerc de fier îl păstrează ferecat în sine, că însăși experiența și cunoașterea sa îl limitează. Conștiința acestei singurătății alimentează neînecată durerea, și oricâte iluzii ar creia viața din jurul tău ca să-ți adoarmă acest ghimpe de luciditate și preîntâmpinare a morții, ele rămân, până la urmă, neputincioase.

Deacei, din experiența singurătății, a izolării ureite printre oameni și în viață, răsar toate celelalte experiențe ale deznădejii, agoniei, zadărniceii. Este fără îndoială o goană a omului spre moarte, către o moarte singură și decisivă.

Dar, oricum, această alergare spre moarte definitivă, și acest gust dezolat al morții — pe care ni-l lasă orice clipă trăită, orice oră trecută — nu are nimic deacei cu cealaltă moarte, deadreptul în viață, moartea prin oprire pe loc, prin somn și inerție. Sunt oameni cari mor, și putrezesc sau se mumificiază chiar din timpul vieții. Experiența agoniei și a deznădejii — dacă ni se îngăduie să repetăm un paradox celebru — este cea mai bună confirmare a vieții, cea mai sigură verificare a trăirii furioase și majore. Deci, chiar aceia cari pornind dela deznădejde și agonie încearcă să coboare valurile vieții, să le umilească așezându-le continuu în fața neantului și a morții — chiar ei demonstrează, prin propria lor afirmare a vieții, victoria vieții asupra morții. Propria lor experiență, deși dureroasă, infirmă primatul durerii și al morții; căci există și un alt fel de durere, aceea de care nu mai ieși cunoștință; după cum există și un alt fel de moarte, moartea în viață, descompunerea, putrefacția.

Vreau să spun că acei cari vorbesc și scriu despre agonie, deznădejde și moarte — nu au atins ultimile culmi. Altminteri, nu ar mai avea nici ispită nici puterea de a-și mai striga deznădejdea. Vreau să spun că o deznădejde mărturisită poartă încă izvorul nădejzii; că o agonie de care îți dai seama și împotriva căreia lupti, justifică încă odată victoria vieții. Căci, am văzut, există și alt fel de morți și altfel de deznădejde de care nu ne dăm seama decât noi, cei vii, dimprejur. Și asemenea morți și deznădejdi ilustrează strivitor viața și bucuria celor vii.

Mi se pare, așa dar, că experiența deznădejii și a agoniei confirmă

întăietatea și plenitudinea vieții și a bucuriei. Și de aceea instaurarea unor astfel de preocupări în tânăra cultură românească, verifică însăși vitalitatea și resursele rasei noastre. E de preferat gândirea unui Emil Cioran și Petru Manoliu tuturor literaturilor și filosofilor clădite pe vechile forme de pesimism românesc. Ne aflăm dintr'odată, în cazul celor doi tineri gânditori, în fața unor experiențe majore; cu toată diformarea provincială (la cel din urmă) și monotonia celui dintâi.

Mă întreb, însă, dacă stăruința în agonie și în deznădejde nu este ea însăși o oprire pe loc, o automatizare a unei experiențe inițiale. Mă întreb, mai ales, care este eficacitatea și rostul unei asemenea poziții spirituale — dacă se renunță de a o mai socoti preliminarie. Durerea este un moment necesar în realizarea cunoașterii, și agonie este o experiență necesară în realizarea bucuriei. Dar și durerea și agonie ajung negative, sterpe și inutile dacă nu sunt depășite. Moartea nu se află întodeuna la capătul agoniei; moartea poate ajunge stăpână chiar pe agonie, prin automatizarea ei, oprirea ei pe loc, transformarea ei în dogmă. Singura valoare a agoniei este verificarea vieții, după cum singura valoare a durerii este verificarea cunoașterii. Prețuiesc agonie întrucât stăpânește pe ins să lăpăde toate iluziile și narcoticele, să trăiască direct și personal. Iar durerea o prețuiesc prin ceiaș are ea nud și plenar, prin des-sofisticarea cunoașterii.

A te așeză, însă, în deznădejde și a privi și judecă viața și lumea de acolo — mi se pare și neesențial și ineficace. Deznădejdea și agonie pot fi trepte, nu centre. Atât timp cât sunt trepte, prețuiesc tocmai pentru verificările pe cari le dau vieții și cunoașterii. În clipa când ajung centre definitive, automatisme de stări sufletești sau de cuvinte, sunt nu numai inutile și nesănătoase, dar sunt deadreptul necaritabile. Ceiaș îmi displace mai mult în desperare este egoismul ei, este lipsa de caritate, ca să nu mai vorbesc de celalt mare păcat, împotriva nădejzii. În această privință, teologia creștină s'a adăpat din însăși izvorul central al vieții și al bucuriei — socotind deznădejdea ca cel mai negru păcat, împotriva Duhului Sfânt. Să nu uităm că și o crimă poate fi iertată, în morala creștină, dar o deznădejde consumată (sinuciderea) nu. De data aceasta, viața întreagă și bucuria existenței vorbește printr'un precept de morală.

Cea dintâi și singura esențială datorie a omului este caritatea, adică

CUPRINSUL:

INTRE BUCURIE ȘI TRISTEȚE

Justificarea bucuriei

de Mircea Eliade

Cumpănă

de Arsavir Acterian

Fenomenologia virtuților teologale

de Paul Costin Deleanu

Numai deznădejde, atât

de Petru Manoliu

Subiectivismul disperării

de Victor Ion Pavelescu

Scrisoare către prietenii triști din „generație”

de Sandu Tudor

Bucuria tristeții și tristețea bucuriei

de Eugen Ionescu

„Părinți din pustie”

(Antologie creștină)

Tălmăcire nouă din psalme

de S. T.

Mai urmează:

Critică: Camil Petrescu și „Patul lui Procut”

de Eugen Ionescu

Curier și informații.

P. S. Înțelegem discuția problemelor noastre ca un joc liber și primejdios, deasupra creștelor, între idei protivnice. Așa discuția câștigă un înțeles simfonic și un ritm de luptă, după legile unui contrapunct al Duhului. Ne căutăm astfel, fiecare, între o maximă și minimă a mărturisirilor, cea ce vedește o lămurită responsabilitate proprie.

Totuș, răbătarea și călătoria noastră împreună, are o ordine de bătaie a unui frățesc consens general, care a făcut să ne îndrumăm, de pe acum și hotărât, sub un cer spiritual și la lumina călăuză a unui stil de foc, ce pururi ne va falăsi înainte, dealungul celor patruzeci de ani sorțiți răstăcirilor, prin pustie și noapte, până în Tara Făgădușilor.

o neobosită justificare a bucuriei existenței. A face din viață și cunoașterea ta o permanentă bucurie — în pofida tuturor mizeriilor, și întunecimilor, și păcatelor, și nepuțințelor, și deznădejdlor — iată o datorie cu adevărat virilă, o datorie a omului și a omeniei din tine. A face din viața ta o victorie continuă contra morții, contra răului, contra întunecimilor — aceasta este o datorie pe care nici o morală din lume și nici o societate nu poate să treacă. Bucuria de a fi viu, oricât de deznădăjduite ar fi bălțile din sufletul și din jurul tău, nu e tot una cu optimismul vulgar al simplei existențe biologice. Bucuria vieții depășește cu mult confortul și sănătatea. Ea nu exclude suferința, agonie, desperarea — ei dimpotrivă, le implică. Pentru că nu înseamnă nimic a te bucura de viață atunci când ea nu îți întâmpină obstacole și crucificări. Nu prețuiește decât bucuria care a trecut prin toate încercările și a îndurat toate umilințele omului. Cunoști atunci acea înșeninare pe

(Urmare în pag. 2-a)

SCRISORARE

CATRE PRIETENII TRISTI DIN „GENERATIE”

SANDU TUDOR

Iubiții mei,

Azi mai mult ca altădată îmi dau bine seama, și mă tulbur la toată tristețea și suferința noastră adevărată, pe care nimeni nu o ia în seamă, cei mai mulți nesocotindu-o, deprinându-o.

Azi mai mult ca altă dată, înțeleg datoria ce ne poruncește să ne străduim a fi în armonie cu înșirul, cu rănitul și marele suflet al lumii care bate și cu fiecare inimă a voastră. Mai întâi mă voi așeza, cuminte alături de voi, să adunăm în suflet, împreună, o mare tăcere biblică. Așa se cuvine la înălțarea cu ori ce durere adevărată.

Și ca să înțelegem mai bine, în pacea acestui răgaz al începutului, înălțăm semnul dragostei mele către voi, mut vă deschid „Cartea” și cu degetul gros arăt acest stih:

„Tre prieteni ai lui Iov, auzind toate nenorocirile care veniseră se se năpustească asupra sa, plecând, fiecare dela locul unde era, și se vorbera între ei să vină să-l tânguască și să-l mângâie.

Ridicând ei de departe ochi către el, nu l-au mai cunoscut de fel; și înălțând glasul, plâneră, își sfășiară fiecare lungul mantiei și asvârliră pământ peste capetele lor spre cer. Și se așezară alături lui, la pământ șapte zile și șapte nopți, și nici unul nu vorbi un cuvânt către dănsul, căci vedeau că durerea sa era mare foarte.”

Nu mai după această tăcere de șap-

dară nu așa trebui să te rogi.

Și el primea a-i învăța precum bine este a se închina cineva. Și fu îndelung și foarte cu greu aceasta; ținu toată ziua până pe noapte, într-o tăta, aveau bătrânii minte puțină. Iăfărit și învătă, de bine de rău, rugăciunea și, urcându-se din nou pe corabia sa, pleacă a mai departe.

Se ridicase luna. Stând pe puntea din napoia corăbiei, vlădica privea marea, către lăturea zării unde pierise micul ostrov. Deodată, în lăcrăria de lună, el vede ceva alb străluminat. Privi cu mai multă luare aminte. Erau bătrânii peste mare, cari alergau pe urma corăbiilor: bătrânul din străluminat albe în noapte. Alergau jinându-se de mână; cel de a dreapta și cel de-a stânga fălăiau brațele sus, făceau semne năvii să oprească, și de îndată ce au ajuns-o, cei trei bătrâni au prins să strige într'un singur glas:

„Frățioare, iartă-ne, am uitat învățătura ta. Nu ne mai aducem aminte frământă, învăță-ne din nou.”

Vlădica își făcu semn mare de cruce și zise:

„Ruga voastră ajunge pe Marele Dumnezeu. Numai mi-e dat mie să vă învăț.”

Și el bătu cu fruntea mătănie năinte bătrânilor.

(Les mystères de l'orient. D. Mercier-kovsky, p. 50).

te zile și șapte nopți împlinite, au deslegat gura lor și i-au grăit. Ei cunoșteau că apa tăcerii alină multe greșeli.

Iar acum trecând și eu la vorbă, tot ce vreau a vă spune, îmi place să știți că nu are nimic cu vre-o dialectică. Nu cred în puterea dovezilor silogistice, nu cred în logica laică, și nici în înțelepciunea învățaților lumii. Iscușința lor nu e smerită, nu năzuiește să slujească Adevărul sau să împlinească lipsa tristă a lui, ci năzuiește numai spre dovedirea și folosul unei „cauze”. De aceea, nici odată un raționament, fie el un cristalat de limpezime, nu a convins pe cineva, prin el însuși. Un giuvaer de logică presupune mai întâi de toate destulă dibăcie și iluzie, destulă parte a minciunii. Raționamentul nu convinge, ci păstrează și apără convingerea celui ce vorbește: e deci numai o strategie a gândului.

Așa raționalistul ni se descopere ca un trușac care își apără cu înăpăstare o pre-judecată printr-o judecată anume sau un lanț de judecăți. Așa e înțelepciunea lumii. Ea nu alină, nu adăugă, nu ajută. Și pe bună dreptate Ecclésiastul zice: Cuvintele înțelepților sunt niște gimpi și piroane înfipte.

Chiar de nu ar fi așa, și greșită ar fi socoteala aceasta, știu că înțelepciunea lumii, fiind supusă vremii pieritoare, la rândul ei îmbătrânește și moare și de prisos se dovedește. Lumina însă nu vrea să lase să se creadă aceasta, nici în rufatul capului, — mai ales filozofii.

„Discipolii lui Platon vedeau fără să se tulbure cum se presărea cu fire de argint creștetul și pletele mestrului și se supuneau în chip firesc gândului că odată vor îngropa sau vor arde, trupul său aplecăt bătrâneții, dar li s'ar fi părut o nebunie de neîngăduit să poată cineva bănuși că ideile acestuia „asupra Republicii ideale sau asupra educației, vor ajunge într-o bună zi să se dovedească greșite sau plictisitoare”. Inșă dacă oamenii sunt sortii să îmbătrânească, să și piardă farmusețea și tot farmecul lor, cu atât mai vărtos soarta aceasta se potrivește ideilor făurite de chiar acești oameni.

Prin urmare ori ce dialectică idealistă sau materialistă nu se dovedește la urma urmelor, după ce ai primit-o, încercat-o și ai cinsti-o, decât o bucurie închipuită și false, o adevărată îmbătare cu vorbe frumoase. Și ca întotdeauna și după aceasta beție urmează un desgust și o întristare „o zădărnice și o vânare de vânt”.

Gândul mi-e, deci, simplu, dragii mei, și nu vrea decât să vădăscă cum că temeiul și pornirea acestei cugetări depănate acum alături de voi, vrea să rămâie cuvințioasă, să se miște cu toată băgarea de seamă numai sub semnele polare ale acelei „lucidității superioare” pe care ne-a dat-o Hristosul.

Nu vreau prin urmare să fac nici o teorie, nici să mă lămuresc despre

vreuna ce-ați avea-o în legătură cu marea întristare a voastră sau a altora.

De la o vreme însă, se tot aud din toate părțile, stăruitor, tot felul de glasuri, unele apropiate alte depărtate, glasuri de ieremiadă, glasuri de plângere. Ele vorbesc mereu, despre o anume tulburare, nelecuită, cu bate peste toți, ca o furtună.

Nu m'am mirat. De bună seama așa este.

Mi-am zis: noi cei de azi și mai ales cei dintr-o vreme, suntem aleși să trecem și să petrecem mari nenorociri de capăt de veac. Și mi-am adus aminte Scriptura: „Toate au timpul lor și pentru tot lucrul sub cer este un timp al său.”

Timp de a arunca pietre, timp de a culege pietre.

Timp de a rupe și timp de a coua.

Timp de a plânge și timp de a râde.

Timp de a uicide și timp de a vindeca.

Acum vremea vrea să se pleve tristetei. De altfel fiecare veac își ceată și își iubeste o altă durere, dă rerea proprie, a țesutului său. Și m'am bucurat că d. un semn al unor vremuri noi. Și mi-am spus: Care este durerea cea de azi? Ce însemnează ea?

Așa am pornit în căutarea tristeților acestora spre a le afla, a le cunoaște și a le sluji. Era o datorie. Oare tristețea omului, care de la născutarea lui pe pământ se dovedește ca o uimitoare tragedie cosmică, o luptă cu Cel Tainic al lumilor, nu poate fi ea încă mai luminos înobilată?

M'am apropiat. (Aci, iubiiților, să nu vă fie piatră de scandal, dacă cuvântul se întoarce în vedenie). M'am apropiat. Și am auzit o voce rotundă și uriasă, asemenea sunetelor multelor ape și care zicea rar și hotărât: „Mi-e foame”. Era un glas mare, de oameni de joce, de noroade. Am înțeles, îndată, toată tristețea vremii, în glasul acela al multor mulțimi care se ridica, — în tăcerea și tihna acestui ev de civilizație, de îmblăsură și de lumină, — plin de sonoritate joasă plesăită murdar și întunecat: „Mi-e foame”. Totuși era ceva de măreție și de putere în răsunetul acesta. Și s'a petrecut o uimire și o oprire a ordinii așezate. Dumnezeu însuși parcă numai avu nimic de spus. Și universul s'a pectuit cu cu acea pectie a cuvântului mulțimii asemenea unei strigări în miezul nopții.

Pe mine însă, joșnicia acelei poște de animal trezit flămând, m'a ruginat în sinea mea și m'am răsvrătit și mi-am zis: nu aceasta este să fie omul. Dar cineva mi-a adăugat în gând: Nu tăgădui. Ascultă bine. Nu desluși cumva, în acest mare și întunecat glas al foamei de pâine, o muzică depărtată a sufletului care strigă o altă foame mai adâncă, dar nu foame după codrul aspru și greu.

ci o foamea luminoasă, după Duh!

Cu vedenia aceasta a Vieții m'am apropiat acum de voi ce stați de o parte de mulțime și-ați voit să fiți socotiți drept nădejdea Vieții, tineretea care va făuri pâinile de aur ale lui Dumnezeu, pentru mulțimii. Am stat jos și v'am ascultat mai bine și pe voi «cum» vă tânguți. Dar îndată, am înțeles, că tristețea în gurile voastre sună altfel mai infundat și fără nimb. Fiindcă cunoșteam însă acum marea lozică a zilei, și cât de grozav și de neînălțat e palatul acestui veac, am stat lângă voi tăcut și îndelung, precum prietenii lui Iov. Imi ziceam lăuntric: durerea Lipsei e prea mare. Să nu o stănenim cu nimic. Și am înțeles că tânguiriile voastre nu vor sfârși deloc și niciodată. Și am descoperit cu uimire ceva nebanuit și hidos. Fiecare din voi se tânguia felurit și într-o altă limbă și pentru o altă pricină, care năște în voi o tristețe măruntă, înmăită, întortochiată, bizară, rafinată, și care nu avea nimic cu marea tristețe a oamenilor și a Lumii pe care o auzim: Mi-e foame.

Am înțeles că vă jeluți și certăți dureros între voi în graiuri babelice despre niște năzăriri de bolnavi închipuiți.

Am înțeles că tristețea voastră nu e desnădejdea rodnică a Vieții care țâșnește în faptă strigând: Mi-e foame.

Am înțeles că tristețea voastră nu e o lipsă, o suferință, o năzuință, ci dimpotrivă, o dorință de zvârcolire, de posedare, o plăcere a torturii, așa încât desnădejdea voastră e o desnădejde sinucigașă, a Morții depline și fără leac.

Am înțeles că durerea voastră e drăcească, pofta voastră o veșnică învărtire în gol, desnădejdea de orice mântuire cu putință, nelegiuirea care mănjește și tăgăduiește pe orice Dumnezeu. Nu are nimic cu acea foame și sete de El pe care am auzit-o dealungul tristeții istorice a Lumii.

Așa vă descoperiți: mici, înșelători, răi și mai ales zădărnici — fie cu știință sau fără de știință noastră. Spânzurați prea mult de propriul vostru zgomot n'ați primit și nici măcar n'ați auzit, marea veste a tristeții de azi.

Altfel v'ați fi alăturat ei ca să o slujiți, să o înobilăți, să o călăuziți cu lumina și căldura ființii voastre. Trăiți în gol, în afara timpului și în afara nemuririi — dacă a trăi în veșnică a te frământa într'un veșnic somn de vise urâte — ca niște chinuți, ca niște vrăjiți.

Noroc pentru voi și pentru alții că vine și o zi a secerișului când paele, neghina și pleava se zvârle, în chip firesc, în foc sau sunt spulberate în cele patru vânturi.

Totus, vreme încă mai este pentru o deșteptare. Până la ceasul al doilea sprezecelea, care va bate neîndoios.

P. Lucore

79

NOTA INFORMATIVA

Excursia pe Rarău care a durat între 25.I. - 4.II. 1956 a contribuit la odihnă necesară studenților. Ea nu și-a atins însă rezultatul educativ care ar fi fost necesar intrucât nu s-au luat măsuri pentru o vizită planificată, dirijată spre anumite lucrări. Ba ceva mai mult, nimeni nu s-a interesat ce anume fac studenții în timpul liber. Dacă s-ar fi interesat ar fi constatat că foarte mulți joacă jocuri de noroc și în special în cărți de joc. De altfel jocul de cărți a început chiar din tren în mod „nevinovat” pentru a lua proporții la cabină. Zilele petrecute în acest colectiv de aproximativ 135 persoane mi-a oferit ocazia să constat că marea majoritate a studenților sînt niște cosmopoliți veritabili și mai ales să-și afirmă această poziție fără nici o jenă. Disprețuiesc cîntecul lagărului socialist și cîntă mereu cîntecul retrograde ale lagărului imperialist, cîntec pe care îl divinizează aproape.

În general, cu mici excepții, studenții au demonstrat că munca de educare trebuie intensificată.

Această necesitate a reșcit și mai evidentă în urma vizitării schitului, vizitare care s-a făcut în grupuri de 30-40 persoane timp de 2-3 zile consecutive. Fiecare grup a fost pus în situația de a asculta o adevărată problemă, o adevărată prelegere ținută de staretul schitului, prelegere care atacă în mod direct materialismul. În ziua în care am fost și eu, staretul schitului n-a așteptat și a atacat problema originii omului. A previzut că teoria animală a omului o susține cei care doresc a face din om un robot, cei care doresc a încălța libertatea omului, pentru a-l transforma într-o mașină pe care s-o dirijeze spre anumite scopuri. A mai precizat că anumiți activiști de partid care au doar 4 clase și deci sînt niște analfabete, după dîndul, se înjează în oameni de știință, motivează convingerea lor în general pe descoperirile științei, însă cînd sînt luați mai din scurt descoperii că habar nu au despre cece este știința etc. În general staretul a vorbit cît se poate de îndrăzneț și chiar cît se poate de periculos la adresa vremenilor noi.

În prelegerea se a atacat și alte probleme care au avut mare răsunet în sufletul auditorilor. El este un om foarte bine pregătit și a reușit să convingă pe foarte

pe foarte mulți din partea sa. În acea zi, a încercat unul din studenți și anume Lița Cătălin dela Fac. de Construcții să-l combată dar a pierdut partida spre bucuria aproape unanimă a vizitatorilor care n-au reușit măcar să se abțină și să nu ridă în gura mare când studentul pierdea treaptă cu treaptă în această luptă, după mine destul de neagală svind în vedere pregătirea anilor și a altuia. Prelegeres ca și disputa s-a terminat cu victoria staretului, victoria care a făcut multă plăcere majorității excursioniștilor. De aici am tras concluzii că persoanele cu care am fost în excursie lasă foarte mult de dorit și că nu manifestă un atacamant sincer față de regimul nostru.

După vizitarea schitului am plecat spre cabană cu excepția a 4 studenți dintre care doar unul și-a motivat rămânerea și anume: Lița Cătălin pentru săi continue discuția cu staretul, iar ceilalți 3 și anume Cheleș, Marcu Mircea și Matei Oswald, ultimii doi studenți la Fizico-matematicei nu-și prea pot justifica rămânerea.

Întorși la cabină, discuția a durat aproape în toate zilele pe tema staretului care - după foarte mulți - are dreptate.

În general schitul a fost vizitat în prima repriză de studentul dela Fac. de Geografie, apoi de grupul în care am fost și eu și a treia oară de numai un singur student care a plecat pentru a doua oară și anume de Popescu Miltiade dela Fac. de Construcții. Acest student a manifestat deschiș pentru staret și pentru părările sale negine complet pozițiile actuale ale materialismului.

Dintre studenții care s-au desprins meru și eu fost opinie separată iar în privința deplasărilor au fost cei doi dela Fizico-matematicei, Marcu Mircea și Matei Oswald care au lipsit câteodată și două zile la rind fără să cîineva să știe pe unde umblă. Aceștia de obicei plecau dimineața singuri și se întorceau foarte târziu, iar uneori chiar seara.

Un alt student cam suspect, un oarecare Birșu, și-a atras încăși atenția prin comportările sale la schit, nu am putut însă afla dela ce anume facultate este căci afirmațiile sale n-au fost confirmate de studenții pe care în amănute discuții i-am întregat de searta lui.

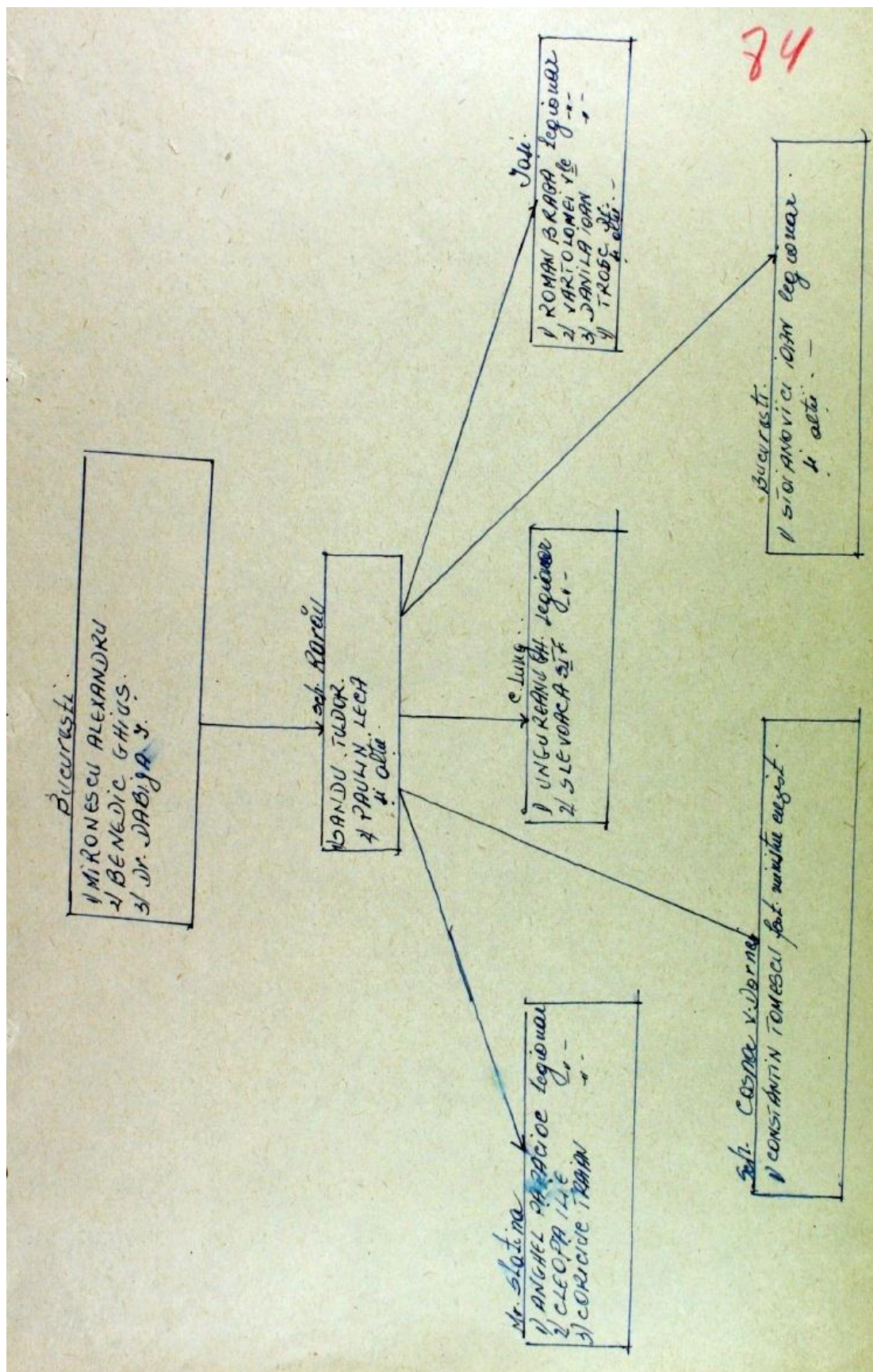
Din grupul cu care am vizitat schitul au făcut parte următorii: profesor Savin, Pedinente, Vasiliu, asistent Tuteanu Vasil, Huidovici, Pinzaru dela Cons. Sindical, studenți

87

In concluzie: Am impresia că vizitele turiștilor la schit sînt foarte așteptate de stareț și restul călugărilor și că primirea ca și prelegerile ținute de stareț, sînt bine organizate.

Vizitatorii rămîn mulțumiți și convingși de stareț și se transformă imediat în apărătorii lui, demascîndu-și astfel vechile lor convingeri și poziții pe care acum au pîilejul să si le afirme.

I N F O R M A T O R
"VLADOI GRIGORE"

86

14 mai 1958

== N O T A ==

privind acțiunea informa-
tivă Slatina-Rarău.-

În legătură cu arestarea și anchetarea elementelor
dela mănăstirile Slatina și Rarău, Regiunea M.A.I.- Suceava
propune următoarele:

1.- În anchetă să se stabilească activitatea lui
SANDU TUDOR în perioada cît a fost scriitor la ziarul "Cre-
dința" (director) și la Cernăuți în anturajul mitropolitului
TIT SIMEDREA. (Dela acestea se va putea face legătura mai
tîrziu, în anchetă, cu legăturile dela București.-

2.- Activitatea sa pe frontul antisovietic și legă-
turile cu Biroul 2. (A afirmat agentului "Rareș" că în timp
ce era pe front se afla în anturajul ofițerilor dela Biroul
2 care anchetau prizonierii sovietici și participa și el la
anchete).-

3.- Activitatea sa dela mănăstirea Antim din Bucu-
rești cînd a inițiat conferințele cu studenții teologi le-
gionari.-

4.- Perioada arestării sale din 1950-1952, cînd în
detenție a stat împreună cu legionari. (A afirmat că a fost
duhovnicul legionarilor și și-a creiat fii duhovnicești, a
dus propagandă serioasă, încă de atunci a început să educe
oamenii pentru lupta binelui contra răului).-

5.- Scopul venirii sale la Rarău. (Intenționează să
creieze un curent ideologic naționalist, îndreptat împotriva
materialismului ideologic).-

6.- Prelegerile ținute față de vizitatorii schitu-
lui în care ataca în mod direct materialismul.-

7.- Legăturile sale cu alte elemente legionare pe
care căuta să-i convingă să vină la schit și să se călugă-
rească.-

8.- Legăturile sale cu ANDREI SCRIMA.-

9.- La hramul schitului din august 1957 a adus 6

27
studenți din București care au fost însoțiți de ROMAN BRAGA. Indoctrinarea lor religioasă, "mișcarea dela Oxford". Legăturile de idei cu ALEXANDRU MIRONESCU dela București.-

10.- Legăturile cu STOIANOVICI IOAN și FAGETEANU ALEXANDRU ADRIAN.-

11.- În procesul anchetei lui SANDU TUDOR să se stabilească ce elemente fugare a adăpostit la schit pe care i-a aprovizionat cu alimente.-

+ +

Propunem ca paralel cu anchetarea studenților educați în spirit dușmănos de SANDU TUDOR, dela care să se obțină materiale compromițătoare pentru acesta, să fie anchetat și SANDU TUDOR pentru clarificarea problemelor enumerate mai sus.-

În ceea ce privește măsurile pentru scoaterea agenturii din acțiune propunem ca să se folosească prilejul că FAGETEANU ALEXANDRU ADRIAN este arestat de circa 2 luni lucru ce este cunoscut de elementele din acțiune, deci prin compromiterea acestuia.-

În afară de arestarea lui SANDU TUDOR și STOIANOVICI IOAN să fie arestați și CLEOPA ILIE și ANGHEL PAPACIOC, călugări la mănăstirea Sihăstria-Bacău și respectiv Slatina-Fălticeni.-

Propunerea arestării acestora este determinată de următoarele motive:

Agentul "Costică" arată că luînd legătura cu CLEOPA ILIE acesta a afirmat că el este împotriva preotului IOAN de la Vladimirești și că linia condusă de el la Slatina și la celelalte mănăstiri ca Sihăstria și Rarău este cea mai bună și pot să-și desfășoare activitatea.-

Acelaș agent în discuția cu ROMAN BRAGA, acesta din urmă îl arată că CLEOPA ILIE că este un "preot sfînt, duhul munților", că acesta toată ziua este în muncă, că are un secret cunoscut numai de el, că are 5-6 anahoreți pe care nu-i cunoaște decît el. Aceștia sînt pustnici care fug de oameni, iar CLEOPA ILIE le duce mîncare în secret, la vite un copac convențional și nici CLEOPA nu știe unde își au ei ascunzătorile. Nimeni nu bănuiește că se ascund în aceste păduri!:-

Numitul ANGHEL PAPACIOC, este legionar din anul

1936, a depus activitate în regiunea Stalin, a fost primar în timpul guvernării regimului legionar în comuna Zărnaști, apoi ajutorul sefului de județ legionar Brașov.-

A fost condamnat pentru participare la rebeliune. După 23 august 1944 a fost din nou arestat și încarcerat la Aiud avînd activitate cu VIUREL TRIPA. A fost și fugar o bună perioadă de timp iar în 1946 s-a călugărit

Referitor la ANGHEL PAPACIOC agentul "Laurențiu Emil" arată că:

Niculescu Ilie a afirmat către Brahonschi Gheorghe, ambii au făcut parte din comandamentul legionar, în prezent încarcerați la Aiud, că dintre legionarii cu mare cuvînt și care va avea un rol hotărîtor pentru ziua de mîine este ANGHEL PAPACIOC care în 1946 după eliberarea din închisoare s-a călugărit.-

Niculescu Ilie are o mare admirație pentru ANGHEL PAPACIOC și spunea că este foarte neliniștit de faptul că ar fi auzit că patriarhul Marina ar fi căutat în niște sinoade să-l folosească pe PAPACIOC împotriva preotului Ioan dela Vladimirești, acuzîndu-l că a făcut lucruri împotriva canoanelor, etc.-

+ + +

Pentru a se trece la arestarea elementelor dela schitul Rarău și mănăstirea Slatina, propunem ca, după ce în prealabil vom stabili că elementele ce urmează să fie arestate se află la mănăstirile respective, două echipe dînduse de locuitorul Directorului vor acționa simultan la ambele mănăstiri prin încercuirea obiectivului și după imobilizarea elementelor ce urmează să fie arestate, în prezența a doi călugări vor începe percheziția.-

Pentru ca percheziția să fie efectuată în bune condițiuni se vor crea două grupe formate din cîte trei tovarăși, la fiecare mănăstire, ce vor acționa pe rînd deoarece socotim că percheziția va dura mai mult timp și lucrătorii operativi să fie în permanență odihniți pentru a putea studia materialele și a selecționa pe cele compromițătoare.-

Materialele compromițătoare vor fi fotografiate la locurile unde vor fi găsite.-

Intrucît din acțiunea informativă rezultă că elementele ce urmează a fi arestate întrețin legături cu

indivizi ce prezintă interes operativ pentru organele noastre, (este vorba despre "anahoreții" arătați în materialul informativ, despre care presupunem că ar fi în realitate legionari ce se sustrag urmăririi organelor de Stat) și deoarece din ultimele semnalări ale agentului "Tudor" al Direcției II-a rezultă că dela schitul Rarău dispar cantități apreciabile de alimente fără nicio justificare, credem necesar organizarea unei acțiuni operative care să precedă arestarea propriu zisă.-

Astfel, sub legenda unei aplicații tactice, trupele de Securitate să încercuiască pe o rază de circa 2 km. porțiunile de teren situate în jurul mănăstirilor Slatina și Rarău.-

Echipele care vor întreprinde arestările să treacă mai întâi la anchetarea operativă - în incinta mănăstirii - a călugărilor TUDOR PAVLO și PAULIN LECA, pentru a clarifica ceea ce cunosc ei în legătură cu existența elementelor fugare. Anchetarea lui PAULIN LECA are drept scop și recrutarea acestuia pentru lucrarea în continuare a obiectivului schitul Rarău.-

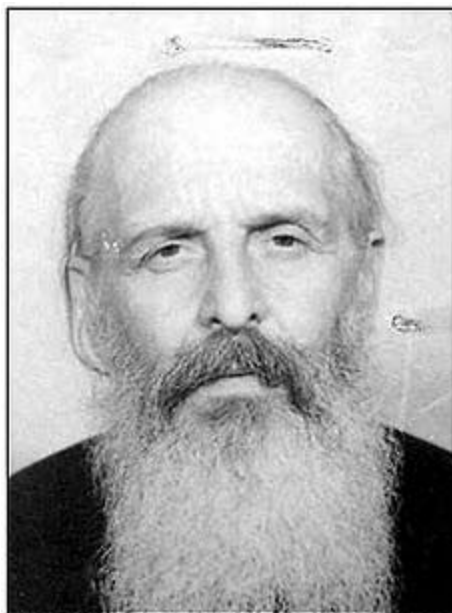
Trupele de Securitate vor fi folosite fie la arestarea fugarilor în cazul când din anchetă va rezulta locul unde aceștia se află, (în acest caz încercuirea nu le va permite să dispară de sub urmărirea organelor noastre), fie pentru efectuarea unei scotociri a teritoriului încercuit în cazul când din anchetă nu va rezulta nimic pozitiv.-

SEFUL DIRECTIEI
Locot.Col.,

N. Munteanu

Părintele Daniil (Sandu Tudor), în dosarul de la Securitate.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
FORMATIUNEA 0622 AIUD
- Biroul Sanitar -

27
174

CERTIFICAT DE VERIFICAREA MORTII

Subsemnatul medic Dr. BALEA MARIA
certific prin prezența că deținutul C.R. TEODORESCU ALEXANDRU, fiul
lui ALEXANDRU și al SOFIA, condamnat 25 ani T.G.
a fost internat în spitalul Formatiunii 0622 Aiud în ziua de
16 XI 1962, pînă la 17 XI 1962, cu diagnosticul
HEMORAGIE CEREBRALĂ - BOALA HIPERTENSIVĂ.

Cauza morții fiind HEMORAGIE - CEREBRALĂ.

Aiud la 17 XI 1962.

MEDIC SEF
Dr. BALEA MARIA
medic